

Dinsdag 28 september 1915 – ochtendeditie

Berlijn, 27 september. Officieel bericht uit het grote hoofdkwartier:

Aan de kust is het rustig geweest. Alleen hebben ver in zee liggende vijandelijke oorlogsschepen enkele schoten op de omgeving van Middelkerke afgevuurd, zonder schade aan te richten.

In de sector van Ieper heeft de vijand zijn aanvallen niet hervat.

Drie vijandelijke vliegtuigen, waaronder een groot Frans gevechtsvliegtuig, zijn gisteren in luchtgevechten ten noordoosten van Ieper, ten zuidwesten van Rijsel en in Champagne neergeschoten, en twee andere vliegtuigen zijn door ons geschut- en geweervuur neergeschoten.

Van Belgische zijde.

De Belgische legatie te 's Gravenhage heeft van het front het volgende bericht ontvangen:

De vijandelijke artillerie was weinig actief. Slechts enkele kanonschoten werden op verschillende punten van het front gehoord. In de avond van de 25e hebben onze troepen een Duitse luisterpost genomen, waarvan zij de bezetting, 15 man en een onderofficier, krijgsgevangen maakten; één bomwerper werd buitgemaakt. De bezetting van de post door onze troepen dwong de Duitsers 200 meter loopgraven langs de IJzer te ontruimen.

“Vlaanderen bevrijd van alle zuidelijke dwang is een door honderden citaten vermoeiende brochure van Ds. J. D. Domela Nieuwenhus Nyegaard (Amsterdam, W. Versluys), waarin deze zijn pangermaanse – vooral niet te verwarren met Alduitse – opvattingen uiteenzet. Heel Vlaanderen – meent hij – is doortrokken van bewuste en

onderbewuste algermaansheid. Waartoe dit leiden moest, volgens Ds. Domela Nieuwenhuis? Ziehier twee citaten, waar de strekking uit blijkt. Wij geven ze uitsluitend ter inlichting, gelijk wij van andere richtingen onder de Vlamingen hebben laten blijken; het ligt niet op de weg van een Nederlands dagblad, de strijd tussen de Vlamingen binnen zijn kolommen over te brengen.

Ziehier het eerste citaat:

Wat wij nu als Jong Vlaamse groep, als Vlamingen, als Zuid-Nederlanders dan willen? Wat de tienduizenden willen, die onze zienswijze nu nog in stilte delen? Wij worden met de naam "Pangermanisten" bestempeld. Zijn wij dat? Zeker niet in die zin, dat wij de opslorping van Vlaanderen door de Duitse beschaving en taal wenselijk achten. Geen opgaan in een ander, hoe nauw en innig verwant ook, Is onze leuze – wij willen onszelf zijn en onszelf ontplooiën en ontwikkelen naar onze eigen door God in ons gelegde aanleg en eigendommelijkheid. Wij kinderen der Noordzeekusten – wij duinenvolk, wij volk van de nedere-landen, dat langs heel de oevers van onze zee woont vanaf Duinkerken tot hoog in het noorden, in Jutland, wij zijn vrije noord-west-Germanen – maar wij zijn in de tegenwoordige zin van het woord geen Duitsers. En geen midden-Europeanen. Wij wensen aansluiting bij dat grote broedervolk, omdat wij in dat machtige Duits Germanenvolk onze bevrijder van het Romaanse, Franse, Franskiljons-Belgische juk zien. – Wij Vlamingen wensen dus alleen in verband met het Duitse rijk te staan als het voor ons Vlaams-Nederlands volk het best blijkt te zijn en slechts op voorwaarde van volkomen behoud van eigen taal, en eigen geestelijke eigenaardigheid. Het kenmerkende in onze Nederlandse stam is het Friese. Het Friso-Vlaamse volk van de streken bij Duinkerken, van Veurne Ambacht, van het zogenaamde Blote van Vlaanderen, van het Vrije van Brugge, van Waasland enz. enz. is nooit Duits geweest in volkskundige zin, evenmin als het Friso-

Zeeuwse, Friso-Hollandse volk, evenmin als heel de aloude Friezenstam. "Frisherne kalde sig aldrig Tydskere, men betragte sig med Stolthed smo et eget Folk", d.i. de Friezen noemen zich nooit Duitsers, maar beschouwen zich met trots als een eigen volk. Het Nederlandse volk in Noord-Nederland en in de Vlaamse gewesten ontstaan uit een sterk Fries bestanddeel en uit Saksische en Frankische elementen, de laatste twee voornamelijk in oostelijk en Brabants Nederland, heeft een eigen kenmerk en staat in de familie van de Teutonenvolkeren het naast bij het Angelsaksische – en dan bij het Nederduitse. Naast die groepen, naast Skandinaven en Hoogduitsers zijn wij een volkomen zelfstandig lid der grote Germanengemeenschap.

En dan nog dit citaat:

Wat wij dan nu van de toekomst verwachten; Wij antwoorden met Conrad Borchlings woord in "Das Belgische Problem" (Hamburg 1915).

"Auf alle Fälle müsste dem Vlämischen Volke die Möglichkeit gewährleistet werden, seine germanische Eigenart unbehindert weiter aus zu bilden; es dürfte auch nicht etwa nun ein übermächtiger Druck der hochdeutschen Sprache an die Stelle der bishorigen Oberherrschaft des Französischen treten. Nur durch verständnisvolles Eingehen auf die besonders uns Niederdeutschen so nahe liegende Vlämische Sprache und Art wird es uns gelingen ...

„Ein Vlämischer Staat würde dabei besser noch als eine Provinz Deutschlands jener höheren Aufgabe dienen, aus der Mehrheit der Germanischen Staaten den groszen germanischen Bund erstehen zu lassen, der die Hoffnung unserer Zukunft ist“.

Ja die toekomst lacht ons toe. Als Jong-Vlamingen hopen wij op het groot Germaans Statenverbond in noordwest Europa – waarbij ook Zweden, Noorwegen, Denemarken, Holland – later ook Engeland zich zullen aansluiten. Dan zal verwezenlijkt worden, wat reeds in de middeleeuwen had kunnen tot stand komen, toen het toenmalige Germaanse rijk Bourgondië en de Nederlanden, de Oostzeegewesten en Zwitserland omvatte en toen onder keizer Hendrik VI ook Engeland's koning Richard Leeuwenhart als Duits leenman de samenhang van de Germaanse kolonie Engeland met het Germaanse vasteland erkende.

Ook in Zweden, Denemarken, in heel het noorden hadden de Duitsers een geweldig grote invloed. Nu en dan hadden zij stem bij een koningskeuze of hadden garnizoenen tot in Stockholm, terwijl de handel bijna geheel in hun handen was. Door het voortdurend blikken naar het zuiden kwam toen Groot-Germanië niet tot stand; - de tochten naar Italië verzwakten de machtspositie in het westen en in het noorden.

De Germaan, die een man van noordwest Europa was, verloor zijn kracht en heerlijkheid in midden en zuid Europa.

Het Germaanse eilandenrijk Engeland zonderde zich steeds meer af, het Skandinavische noorden trad steeds krachtiger als een kring van vrije staten op, de vrije Friese Nederlanden leidden een eigen leven, dat eerst nominaal nog een band met Duitsland had, doch tenslotte ook het laatste verband met het rijk verbrak. Zwitserland betrad eigen banen, in 1410 verviel door de slag bij Tannenberg de macht van de Duitse ridderschap in het oostelijk grensgebied en eindelijk en ten laatste gingen eerst Elzas-Lotharingen en Frans-Vlaanderen en tenslotte bij de vrede van Campo Formio in 1797 heel zuidelijk Nederland aan Frankrijk verloren. In de laatste oorlogen van Germaans Oostenrijk met Frankrijk onderscheidde zich de stamvader

der Belgische Coburgs, Frederik, die te Raismes en Vicogne zulke grote voordelen op de Fransen behaalde, dat de Oostenrijkers in het bezit van Condé, Valenciennes en Quesnoy kwamen. In de loop der eeuwen zagen wij aldus door dwaze liefde voor het Romaanse zuiden, door onderlinge verdeeldheid en de nu en dan te sterke stammengeest het Groot-Germaans rijk ondergaan. Niets dan een gesplitst, onmachtig rijk bleef over. Engeland, Holland, Skandinavië, Zwitserland enz. hadden geen betrekkingen meer met Duitsland. Op de puinhopen van Groot Germanië verrees het latijns Frans keizerrijk van de grote Corsikaan Napoleon Bonaparte. Het toen door krachtsverspilling in Italië en door een onzinnige voorkeur voor het vreemde niet tot stand gekomen Germanenrijk wacht nog op verwezenlijking.

Ja, het Groot Teutonenrijk moet herboren worden, en daarin zullen Zweden, Noorwegen, Denemarken, Holland, Engeland, Zwitserland een gelijkberechtigde plaats naast het Duitse rijk verkrijgen. Ook ons Vlaanderen zal daarin een haar toekomstige rol spelen, met behoud van eigen taal, ontwikkeling en eigenheid.

De Belgische regering heeft een wetsontwerp samengesteld ter bepaling van de voorwaarden die bij de herbouw van verwoeste plaatsen in België in acht genomen dienen te worden. Het denkbeeld om enkele bouwvallen te bewaren als getuigen van de verschrikking van de oorlog is losgelaten. In elke verwoeste of beschadigde plaats zal een gedenkteken worden opgericht voor de inwoners die in de oorlog zijn gedood.

Dinsdag 28 september 1915 – avondeditie

Te Boulogne is vrijdag, naar de *Matin* meldt, het proces begonnen tegen Peter Theisen, een Belg, die het blad de chef van de Duitse spionagedienst in België noemt. Theisen is een man van 58 jaar, boekhandelaar te Brussel. Hij was – volgens de *Matin* – in 1889 in dienst van de grote Duitse staf gekomen, tengevolge van artikelen over de grote Franse legeroefeningen onder generaal Miribel, die hij in de Brusselse *Réforme* geschreven had. In 1891 werd Theisen tot vijf jaar gevangenisstraf veroordeeld. Vrijgekomen, heeft hij zich weer met de Duitse staf in verbinding gesteld en hem uiterst belangrijke inlichtingen weten te verstrekken, die, mag men de *Matin* geloven, aan de bondgenoten groot nadeel in de huidige oorlog berokkend hebben. Theisen is op 5 augustus van verleden jaar te Brussel in hechtenis genomen op verzoek van de Franse gezant. Zijn zaak is te Boulogne met gesloten deuren behandeld. Volgens de *Matin* heeft hij een volledige bekentenis afgelegd; maar hij heeft er tegen geprotesteerd, dat hij de door de Franse overheid gevonnist zou worden, omdat hij zijn misdrijf in het buitenland gepleegd heeft. Theisen is veroordeeld tot levenslange verbanning naar een versterkte vesting.

Van de Zeeuws-Belgische grens.

Uit Terneuzen meldt men ons:

Het verkeer, zowel voor passagiers als goederen, tussen oostelijk Zeeuws Vlaanderen en het Land van Waas langs de spoorlijn Mechelen-Terneuzen is vandaag door de Duitsers stopgezet. De eerste van hier vertrokken trein mocht, toen hij op het Belgische station De Klinge kwam, niet verder rijden en men was al blij, dat men vergunning kreeg naar Nederlands gebied terug te keren. Er wordt thans slechts gereden tussen hier en Hulst.

Naar men vermoedt, is deze maatregel door de Duitsers genomen als straf voor het uitwijken van de directeur der maatschappij, de heer Van den Broeck, te Sint Niklaas, die zich aan de arm der Duitsers heeft onttrokken, omdat men hem ook al bedreigd had met opzending naar Duitsland.

Men schrijft ons uit Koewacht:

Aan enkele Belgische landbouwers, die hier en in omliggende Nederlandse grensgemeenten land hebben liggen, is verlof verleend de aardappelen op dit land te rooien en de opbrengst in te voeren.

Dit verlof is tot enkelen beperkt, en wordt verleend naar de grootte van het land, terwijl nauwkeurig dag, uur en plaats aangegeven zijn, waar de gerooide aardappelen ingevoerd moeten worden.

Van Belgische zijde.

Het Belgische gezantschap te 's Gravenhage verstrekt het volgende communiqué van 27 september:

Gedurende de nacht van de 26e op de 27e dezer zijn onze vooruitgeschoven posten zwak beschoten. Onze vliegers hebben met succes onder een hevig geschut-, geweer- en mitrailleurvuur de vijandelijke kantonnementen te Klerken, Esen, Keiem en de barakken te Paepbos met bommen bestookt, die overal hevige branden veroorzaakten.

Heden is Ramskapelle zwaar gebombardeerd en zijn er enkele van onze vooruitgeschoven posten te Oostkerke en loopgraven ten zuiden van Diksmuide beschoten.